

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА І ПРАВА

*Міжнародна науково-
практична конференція
(заочна форма)
«Формування та
перспективи розвитку
підприємницьких структур в
рамках інтеграції до
європейського простору»*

27 березня 2018 року

Полтава 2018

Редакційна колегія:

Махмудов Х.З. – д.е.н., професор, завідувач кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії

Галич О.А. – к.е.н., доцент, декан факультету економіки та менеджменту Полтавської державної аграрної академії

Світлична А.В. - к.е.н., доцент, заступник декана факультету економіки та менеджменту Полтавської державної аграрної академії

Калашник О.В. - к.т.н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії

Писаренко С.В. - к.с.-г.н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії

Михайлова О.С. - к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права Полтавської державної аграрної академії

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору». - Полтава: ПДАА, 27 березня 2018 р. - 365 с.

Тези наводяться без змін та редагування. Відповідальність за зміст та редакцію тез несуть автори та наукові керівники.

Для здобувачів освіти, викладачів та науковців.

©Полтавська державна аграрна академія

© Кафедра підприємництва і права

<i>Мойсеєнко В. Ю.</i> ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	193
<i>Мороз Т. Ю., Мороз С. Е., Калашник О. В.</i> ІДЕНТИФІКАЦІЯ МИЛЬНОЇ ОСНОВИ	196
<i>Назаренко В. О., Котова З. Я., Миргородська В. В.</i> КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА ЯКОСТІ МАКАРОННИХ ВИРОБІВ ПІДВИЩЕНОЇ ХАРЧОВОЇ ЦІННОСТІ	199
<i>Науменко В. С., Самойлик Ю. В.</i> ФАКТОРНА МОДЕЛЬ ВЗАЄМОВЗ'ЯЗКУ ПРИБУТКУ ТА РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	203
<i>Нещадим Л. В.</i> АКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЯК ЗАПОРУКА ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ	206
<i>Новак Н. П.</i> ОСОБЛИВОСТІ ТА ПОРЯДОК ОПОДАТКУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ У НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ УКРАЇНИ	210
<i>Ножко І. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАГІСТРІВ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ	211
<i>Одновол Б. Л., Єгорова О. В.</i> МАЛИЙ БІЗНЕС ПОЛТАВЩИНИ: СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ	214
<i>Омельченко Н. В., Браїлко А. С., Сердюк Л. В.</i> ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ЕКОСИСТЕМНОГО НОРМУВАННЯ ТА ЕКОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	216
<i>Осташова В. О., Саркісян А. Р., Улько О. В.</i> ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ	221
<i>Офіленко Н. О., Страшко Д. Р.</i> ОЦІНКА ЯКОСТІ ВИНА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА	224
<i>Панченко І. Г.</i> ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	226
<i>Пилипенко К. А.</i> РОЗВИТОК ОРГАНІЧНОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ	228
<i>Пилипенко К. А., Антоненко Ю. С.</i> ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	232
<i>Пилипенко К. А., Дідик О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ	235

формування доходів місцевих бюджетів. Тому ефективна політика стимулювання розвитку малого бізнесу у Полтавській області [5] – важливий напрям соціально-економічного розвитку на довгострокову перспективу і піднесення на вищий рівень конкурентоспроможності регіону.

Список використаної літератури

1. Господарський кодекс України № 436-IV від 16 січ.2003 р. [Електронний ресурс]. / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Назва з екрану.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 лип. 1999 р. [Електронний ресурс]. / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> . – Назва з екрану.
3. Кількість підприємств за їх розмірами за видами економічної діяльності у 2016 році / Офіційний сайт Головного управління служби статистики України у Полтавській області. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pl.ukrstat.gov.ua>. – Назва з екрану.
4. Малий бізнес - ось що сьогодні потрібно нам [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.tsd.com.ua/articles_ua_01.php . – Назва з екрану.
5. Обласна програма розвитку малого і середнього підприємництва на 2016 – 2017 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.adm-pl.gov.ua/sites/default/files/pr_r_pmsp.pdf. – Назва з екрану.

Омельченко Н. В.

к.т.н., професор, завідувач кафедри експертизи та митної справи;

Брайло А. С.

к.т.н., доцент кафедри експертизи та митної справи,

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки та торгівлі»,

м. Полтава, Україна;

Сердюк Л. В.

голова ради

Полтавська обласна громадська організація

Полтавський регіональний центр

захисту прав споживачів,

м. Полтава, Україна

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ ЕКОСИСТЕМНОГО НОРМУВАННЯ ТА ЕКОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

З безперервним розвитком науки й техніки і при все більш широкому застосуванні всіх досягнень, стали помітні не тільки плюси, а й значні мінуси.

Найбільш очевидний з негативних факторів – це згубний вплив на природу, що спричиняє порушення екологічної рівноваги на планеті, яке може привести до планетарної катастрофи. Нажаль наука і техніка в своєму розвитку несуть не тільки блага, але і загрози для людини і навколишнього середовища. Це стало сьогодні реальністю і вимагає нових конструктивних підходів у дослідженні та прогнозуванні майбутнього. Багато вчених, що працюють в різних областях науки, вже давно прийшли до висновку, що потрібно жорстко контролювати всі «за» і «проти» кожного технічного нововведення і об'єктивно оцінюючи його потенційну шкоду за всіма можливими параметрами. У зв'язку із життєдіяльністю людської цивілізації синтезуються і потрапляють до навколишнього середовища нові хімічні сполуки із нез'ясованими токсикологічними характеристиками.

Сьогодні активно формується Концепція екосистемного нормування, яка потребує вдосконалення і впровадження в практику методів контролю якості природного середовища. Потреба в екологічному моніторингу забруднення оточуючого середовища зумовлена наявністю забруднень, що викликаються різними за масштабом і територіальним поширенням поллютантами, які впливають на ґрунт (ґрунтову біоту, сукупний статок ґрунтової екосистеми), водну екосистему, повітря тощо. Саме у зв'язку із зростанням забруднення оточуючого середовища та посилення антропогенного навантаження значної актуальності набуває проблема пошуку та розробки простих і високочутливих методів його оцінки.

Одна з важливих проблем, яка виникає при спробі забезпечити безпеку середовища проживання людини – це необхідність проведення аналізу великої кількості проб складного складу (повітря, водного середовища, біологічних рідин) тих чи інших компонентів [1]. На практиці доволі часто виникають ситуації, коли відповідні процедури повинні проводитися в умовах дефіциту часу або в місцях, де складне і громіздке лабораторне устаткування недоступне. Така ситуація виникає, наприклад, при масовому митному огляді багажу в аеропортах з метою виявлення наркотичних або вибухонебезпечних засобів. При цьому виникає ще одна проблема – економічна. Через те, що хімічний аналіз проби (процес встановлення її складу і концентрації певних компонентів в ній) в більшості випадків процедура коштовна. Вирішення зазначених проблем зумовило розвиток тест-методів.

Тест-методи – це прості і дешеві прийоми виявлення та визначення речовини на місці (on site). Ці методи не вимагають: складної пробопідготовки, використання коштовного і складного обладнання, аналітичних лабораторій, висококваліфікованих фахівців. Тест-методи в більшості випадків використовують для оцінки наявності й вмісту певних компонентів в аналізованих зразках.

У тест-методах застосовуються хімічні і біохімічні реакції. В екологічному моніторингу навколишнього середовища великого значення набувають методи біологічного тестування. В основу застосування тест-методів

покладена методологія скринінгу (просіювання), яка використовується для аналізу великого числа зразків за допомогою ретельно відпрацьованих методів якісного та напівкількісного аналізу. Ця методологія допускає неправильні позитивні результати на присутність компонента, який аналізується. У той же час вона повністю виключає неправильні негативні результати. Тобто всі спроби, що дали позитивну реакцію (наприклад, на присутність пестициду в овочах), далі вивчають за допомогою більш інформативного методу (хроматографії). Всі негативні результати скринінгу зазвичай приймають як остаточні без будь-якої додаткової перевірки.

Незважаючи на важливість хімічних і фізичних аналізів, що забезпечують отримання базової інформації про концентрацію різних полютантів і фізичних змін, біологічна оцінка якості середовища виявляється пріоритетною з двох причин. По перше, така оцінка надає можливість інтегральної характеристики якості середовища з урахуванням різноманіття факторів. По друге, вона визначає стан середовища за біологічно значимими показниками і придатністю для існування живих організмів.

Методи біотестування все частіше використовуються для визначення токсичних властивостей оточуючого нас середовища: повітря, води, ґрунту, промислових відходів, матеріалів тощо [2]. Це пояснюється багатьма причинами. По-перше, зазначені об'єкти зазвичай містять велику кількість інгредієнтів, токсикологічні властивості яких не завжди характеризуються сумою властивостей кожного з них з урахуванням кількісного складу, що визначається аналітичними методами. По-друге, кількість присутніх в навколишньому середовищі забруднювачів значно перевищує число задовільних фізико-хімічних методів аналізу, що дозволяють контролювати їх склад на рівні гранично допустимих концентрацій. Біотестування дає можливість отримати інтегральну токсикологічну характеристику природного середовища незалежно від якісного і кількісного складу забруднюючих речовин [2]. Так наприклад, методи біотестування дають можливість охарактеризувати ступінь впливу різних факторів на біоценоз і природне середовище та отримати досить надійні дані про токсичність конкретної проби, дозволяють реально оцінити токсичні властивості середовища, обумовлені наявністю комплексу забруднюючих хімічних речовин. Методи біотестування широко використовуються в міжнародній практиці для контролю якості ґрунтів [3] разом з тим, як і раніше залишається актуальною проблема виявлення інформативних біотестів для оцінки екологічного стану ґрунтів у містах.

Для контролю якості природного середовища проводяться дослідження чутливості організмів до зовнішніх впливів, визначення граничної величини і ступеня потенційної біологічної небезпеки окремих факторів навколишнього середовища. Відомо, що радіочутливість організмів різко відрізняється, і ця особливість може бути покладена в основу екологічного нормування на рівні екосистеми [4].

Методи люмінесцентного бактеріального тесту широко поширені у всіх розвинених країнах і можуть застосовуватися в якості первинного швидкого і кількісного лабораторного тесту на хімічну токсичність та безпеку проб води та водних витяжок з різних об'єктів навколишнього середовища [5]. Біолюмінесценція – здатність живих організмів світитися, що досягається самостійно або за допомогою симбіонтів. Біолюмінесценція ґрунтується на хімічних процесах, при яких звільнена енергія виділяється у формі світла. Люмінесценція зустрічається в еволюційно різноманітних груп організмів, в тому числі у деяких бактерій, грибів, водоростей, кишковопорожнинних, черв'яків, молюсків, комах і навіть риб, але не спостерігається у більш високоорганізованих тварин. Критерієм токсичної дії є зміна інтенсивності біолюмінесценції тест-об'єкта в досліджуваній пробі у порівнянні з контрольним розчином, що не містить токсичних речовин. Зменшення інтенсивності біолюмінесценції завжди пропорційно токсичному ефекту. Біосенсор має дуже широкий спектр дії на різноманітні хімічні сполуки, такі як важкі метали, пестициди, феноли, вуглеводні тощо.

При проведенні біологічного моніторингу використовують також тест-реакції живих організмів на комплексний вплив зовнішніх факторів. При цьому тести на клітинному і генетичному рівнях дозволяють оцінити чутливість організмів і небезпеку даного впливу на самих ранніх етапах. Метод алліум-теста для дослідження токсичного впливу різних забруднювачів біосфери на живі об'єкти є зручним [6], дозволяє здійснити відносно швидкий аналіз ефектів впливу різних чинників навколишнього середовища, однак має ряд недоліків, які вимагають уточнення [7, 8]. Якість морської води оцінюють за допомогою тест-систем з використанням ферментів та репродуктивної функції морських іжаків [9].

Перспективним вважаються рослинні тест-об'єкти чутливі до впливу іонізуючого випромінювання низькодозового діапазону, що дозволяє оцінити допустимі рівні цього чинника у довкіллі, а також дає можливість здійснити безпосередній внесок у розробку методології оцінки і нормування іонізуючого випромінювання.

Для визначення забруднення шкідливими речовинами ґрунту і повітря широко використовуються фітотест-системи, а саме, цибуля ріпчаста (*Allium sera*), яка за чутливістю наближається до клітин людини [6], кресс-салат посівний (*Lepidium sativum*), який вирізняється швидким зростанням і майже стовідсотковим проростанням та є чутливим до забруднення ґрунту свинцем [10], редис посівний (*Raphanus stivus*) застосовується для біотестування стічних вод і їх опадів, що використовуються для зрошування, і є чутливим тест-організмом до забруднення ґрунту кадмієм, цинком, міддю і нікелем [11].

Сьогодні існує ряд сучасних методів оцінки якості середовища, зокрема, молекулярно-біологічних тестів, але в силу високої технологічної складності і вартості їх застосування залишається обмеженим [9].

Перспективними можна вважати також методи імунохроматографії з використанням наночастинок колоїдного золота, а також методи точкової ДНК-гібридизації. Ці методи дозволяють проводити прискорений аналіз з візуальною детекцією кінцевого результату [12].

Таким чином, підвищення ефективності та результативності проведення ветеринарного контролю, безпеки і якості продовольчої сировини, продуктів харчування та об'єктів навколишнього середовища зумовлюють необхідність розробки прискорених методів і технічних засобів, що дозволять здійснювати відповідні дослідження в нестационарних умовах, зокрема на переробних підприємствах, в польових умовах тощо. Особливого значення набуває створення тест-систем для оцінки токсичності багатокомпонентних утворень (відходи виробництва та споживання), які викликають прогресуючу техногенну деградацію природних комплексів та наносять значну шкоду природному середовищу в якому вони розміщені.

Список використаної літератури

1. Евгенъев М. И. Тест-методы и экология. Соросовский образовательный журнал. 1999. № 1. С. 30-34. Режим доступу: http://www.pereplet.ru/nauka/Soros/pdf/9911_029.pdf (дата звернення: 15.12.2017).

2. Багдасарян А. С. Эффективность использования различных тест-систем при оценке токсичности природных сред. Экология и промышленность России. 2007. №1. С. 44-48 // Elibrary. Научная электронная библиотека. Режим доступу: <https://elibrary.ru/item.asp?id=11720190> (дата звернення: 15.12.2017).

3. Еремченко О. З., Москвина Н. В., Шестаков И. Е., Швецов А. А. Использование тест-культур для оценки экологического состояния городских почв. Вестник Тамбовского ун-та. Сер. естественные и технические науки. 2014. Т. 19. № 5. С. 1280-1284.

4. Синовец С. Ю., Пяткова С. В., Козьмин Г. В. Экспериментальное обоснование использования аллиум-теста в радиоэкологическом мониторинге. Известия вузов. Ядерная энергетика. 2009. № 1. С. 32-38. Режим доступу: <https://nuclear-power-engineering.ru/en/pdf/2009/01/2009-01-full-issue.pdf#page=32> (дата звернення: 15.12.2017).

5. Трутнева А. С. Применение метода биолюминесценции для оценки качества воды. Вестник Оренбургского государственного университета. 2017. №5 (205). С. 74-77 // Elibrary. Научная электронная библиотека. Режим доступу: <https://elibrary.ru/item.asp?id=29911312> (дата звернення: 15.12.2017).

6. Fiskesjo G. The Allium test as a standard in environmental monitoring//Hereditas. 1985. V. 102. P. 99-112.

7. Vajjapurkar. S. G. Agarwal. D. Chaudhuri. S. K., Senwar, K. R, Bhatnagar P. K. Gamma irradiated onion as a biological indicator of radiation dose. Radiation measurement // ResearchGate. Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/280614306_Vajjapurkar_S_G_Agarwal_

D_Chaudhuri_S_K_Senwar_K_R_and_Bhatnagar_P_K_2001_Gamma_irradiated_onion_as_a_biological_indicator_of_radiation_dose_Radiation_measurement_35_8 33-836 (дата звернення: 15.12.2017).

8. Kovalchuk, O., Kovalchuk, I., Arkhipov, A. The Allium cepa chromosome aberration test reliably measures genotoxicity of soils of inhabited areas in the Ukraine contaminated by the Chernobyl accident. J. Mutat. Research. 1998. 415. P. 47-57.

9. Мензорова Н. И., Рассказов В. А. Использование различных тест-систем и биохимической индикации для мониторинга экологического состояния бухты троицы (Японское море). Биология моря. 2007. №2. С. 144-149 // Elibrary. Научная электронная библиотека. Режим доступа: <https://elibrary.ru/item.asp?id=9957237> (дата звернення: 15.12.2017).

10. Шунелько Е. В., Федорова А. И. Экологическая оценка городских почв и выявления уровня токсичности тяжелых металлов методом биотестирования. Вестник Самарского Государственного Университета. Сер. «География и экология». 2002. № 1. Режим доступа: <http://sciepeople.ru/publication/11806/> (дата звернення: 15.12.2017).

11. Шунелько Е. В. Многокомпонентная биоиндикация городских транспортно-селитебных ландшафтов: автореф. дис. ... канд. биол. наук: 03.00.16. Воронежский государственный ун-т. Воронеж, 2000 // Электронная библиотека диссертаций. Режим доступа: <http://www.dissercat.com/content/mnogokomponentnaya-bioindikatsiya-gorodskikh-transportno-selitebnykh-landshaftov> (дата звернення: 15.12.2017).

12. Светличкин В. В., Кононенко А. Б., Ярков С. П., Стрелков А. А., Кондратьева М. В., Панюшкин А. И. Тест-системы и технические средства ускоренного контроля безопасности и качества объектов ветеринарного надзора. Российский журнал проблемы ветеринарной санитарии, гигиены и экологии. 2010. №1. С. 30-40 // Elibrary. Научная электронная библиотека. Режим доступа: <https://elibrary.ru/item.asp?id=17945214> (дата звернення: 15.12.2017).

*Осташова В. О.
к.ю.н., доцент кафедри підприємництва і права,
Саркісян А. Р., Улько О. В.
здобувачі СВО «Магістр»,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна*

ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ

Життя сучасного менеджера супроводжується постійними стресовими